DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

18. december 2007 *

I sag C-314/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Cour de cassation (Frankrig) ved afgørelse af 11. juli 2006, indgået til Domstolen den 20. juli 2006, i sagen:

Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR)

mod

Administration des douanes et droits indirects

Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans (refererende dommer), og dommerne L. Bay Larsen, K. Schiemann, P. Kūris og C. Toader,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: kontorchef M.-A. Gaudissart,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 21. juni 2007,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR) ved avocat H. Hazan

— den franske regering ved G. de Bergues og J.-Ch. Gracia, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Albenzio

— den polske regering ved E. Ośniecka-Tamecka, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J.-P. Keppenne og W. Mölls, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. juli 2007,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 14, stk. 1, i Rådets direktiv 92/12/EØF af 25. februar 1992 om den generelle ordning for punktafgiftspligtige varer, om oplægning og omsætning heraf samt om kontrol hermed (EFT L 76, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 94/74/EF af 22. december 1994 (EFT L 365, s. 46, herefter »direktiv 92/12«).

2 Anmodningen er indgivet under en retssag mellem Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR) (herefter »SPMR«) på den ene side og administration des douanes et droits indirects (told- og afgiftsmyndighederne, herefter »myndighederne«) og direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED) (direktoratet for toldoplysninger og -undersøgelser) på den anden side vedrørende punktafgifter, som myndighederne har krævet, at SPMR betaler af kulbrinter, som er lækket fra en olieledning, gennem hvilken disse varer blev transporteret under en ordning med suspension af punktafgifter, som følge af lækager og efterfølgende brud på denne olieledning.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Ifølge første betragtning til direktiv 92/12 »[indebærer] [d]et indre markeds etablering og funktion [...] fri bevægelighed for varer, herunder punktafgiftspligtige varer«. I fjerde betragtning til dette direktiv tilføjes det, at »for at sikre det indre

markeds etablering og funktion bør reglerne om afgiftens forfald være identiske i alle medlemsstater«.

4 Som anført i dets artikel 1, stk. 1, fastlægger direktiv 92/12 »ordningen for varer, der pålægges punktafgifter og andre indirekte skatter, der direkte eller indirekte pålægges forbruget af disse varer, dog bortset fra moms og afgifter, som er indført af Det Europæiske Fællesskab«.

5 Direktivets artikel 3, stk. 1, bestemmer:

»Dette direktiv finder anvendelse på fællesskabsplan på følgende varer, således som de er defineret i de pågældende direktiver:

— mineralolier

[...]«

6 I henhold til direktivets artikel 4 forstås i direktivet ved

»a) *godkendt oplagshaver*: en fysisk eller juridisk person, der som led i udøvelsen af sit erhverv af de kompetente myndigheder i en medlemsstat har fået bevilling til i et afgiftsoplag at fremstille, forarbejde, oplægge, modtage og afsende punktafgiftspligtige varer, hvor punktafgifterne er suspenderet

b) *afgiftsoplag*: ethvert sted, hvor en godkendt oplagshaver som led i udøvelsen af sit erhverv under en ordning med suspension af punktafgifter fremstiller, forarbejder, oplægger, modtager eller afsender punktafgiftspligtige varer under visse betingelser, der fastsættes af de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor afgiftsoplaget er beliggende

c) *suspensionsordning*: en afgiftsordning, der anvendes på fremstilling, forarbejdning, oplægning og omsætning af varer, hvor punktafgifterne er suspenderet

[...]«

7 Artikel 5 i direktiv 92/12 bestemmer:

»1. De varer, der er nævnt i artikel 3, stk. 1, er punktafgiftspligtige ved fremstilling på Fællesskabets område som defineret i artikel 2 eller ved indførsel til dette område.

Ved »indførsel af en punktafgiftspligtig vare« forstås: indførsel af varen til Fællesskabet [...]

Såfremt varen ved sin indførsel til Fællesskabet er underlagt en EF-toldordning, anses indførslen af varen dog at finde sted på det tidspunkt, hvor den ophører med at være underlagt denne ordning.

2. Med forbehold af nationale bestemmelser eller fællesskabsbestemmelser vedrørende toldordninger betragtes punktafgiftspligtige varer:

— der indføres fra eller er bestemt til et tredjeland [...], og som er henført under en af de toldsuspensionsprocedurer, der er nævnt i artikel 84, stk. 1, litra a), i forordning (EØF) nr. 2913/92 [...] eller er anbragt i en frizone eller på et frilager

[...]

som værende under en ordning med suspension af punktafgifter.

[...]«

8 Direktivets artikel 6, stk. 1, bestemmer:

»Punktafgifterne forfalder ved overgangen til forbrug, eller hvis der konstateres en manko, som skal belægges med punktafgifter i overensstemmelse med artikel 14, stk. 3.

Ved overgang til forbrug af punktafgiftspligtige varer forstås:

a) ethvert tilfælde, herunder uretmæssig, hvor en vare forlader en suspensionsordning

[...]«

9 Direktivets artikel 12 bestemmer:

»Oprettelse og drift af afgiftsoplag er betinget af en bevilling fra medlemsstaternes kompetente myndigheder.«

10 Artikel 13 i direktiv 92/12 bestemmer:

»Den godkendte oplagshaver skal:

a) eventuelt stille sikkerhed i forbindelse med fremstilling, forarbejdning og oplægning samt obligatorisk stille sikkerhed i forbindelse med forsendelse, jf. dog artikel 15, stk. 3, [...]

b) opfylde de forpligtelser, som er fastsat af den medlemsstat, på hvis område afgiftsoplaget er beliggende

[...]

e) acceptere enhver kontrolforanstaltning eller optælling.

[...]«

11 Direktivets artikel 14 bestemmer:

»1. Den godkendte oplagshaver fritages for punktafgift på de tab, der er sket under en suspensionsordning som følge af hændelige begivenheder eller force majeure, og som er konstateret af myndighederne i den enkelte medlemsstat. Under en suspensionsordning fritages oplagshaveren ligeledes for punktafgift på de tab, der som følge af varernes art sker under fremstillings- og forarbejdningsprocessen, opbevaring på lager og transport. Den enkelte medlemsstat fastsætter betingelserne for at indrømme afgiftsfritagelse. Disse afgiftsfritagelser indrømmes tillige erhvervsdrivende, der er omhandlet i artikel 16, ved transport af varer under en ordning med suspension af punktafgifter.

[...]

3. Såfremt der er tale om en anden form for manko end det i stk. 1 omhandlede tab, eller om et tab, for hvilket der ikke er indrømmet den i stk. 1 omhandlede fritagelse, opkræves afgifterne efter de satser, der er gældende i den pågældende medlemsstat på det tidspunkt, hvor et tab, der er konstateret af de kompetente myndigheder, sker, eller i påkommende tilfælde på det tidspunkt, hvor mankoen konstateres, jf. dog artikel 20.

[...]«

12 Direktivets artikel 15, stk. 3, bestemmer:

»De risici, der er forbundet med forsendelse inden for Fællesskabet, dækkes af den sikkerhed, der er omhandlet i artikel 13 [...]

Forsendes punktafgiftspligtige mineralolier inden for Fællesskabet ad søvejen eller gennem rørledninger, kan medlemsstaterne fritage de godkendte oplagshavere, der afsender varerne, for pligten til at stille den i første afsnit nævnte sikkerhed.

[...]«

De nationale bestemmelser

13 Artikel 158 C i code des douanes (lov om told), som gennemfører artikel 14, stk. 1, i direktiv 92/12 i fransk ret, bestemmer:

»Tab af varer, der er anbragt på et afgiftsoplag for olieprodukter, pålægges ikke afgift, hvis det over for myndighederne godtgøres:

1° at tabene beror på hændelige begivenheder eller force majeure

2° eller at tabene sker som følge af varernes art. Finansministeren kan med henblik herpå ved bekendtgørelse fastlægge en fast grænse for tilladte afgiftsfritagelser for enhver type vare og enhver transportform.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

14 SPMR, som er en godkendt oplagshaver, driver en olieledning, gennem hvilken der under en ordning med suspension af punktafgifter transporteres kulbrinter til Schweiz. Efter at have konstateret nogle lækager og herefter, den 1. januar 1997, et brud på denne olieledning anmodede SPMR i henhold til artikel 158 C i code des douanes om fritagelse for at betale de afgifter vedrørende 795 201 liter olie, der angiveligt var gået tabt, som myndighederne gjorde krav på. Da myndighederne

fandt, at betingelserne for at påberåbe sig force majeure ikke var opfyldt, fastholdt de opkrævningen af punktafgifter af de mængder olieprodukter, der var gået tabt, alene med fradrag af de mængder, der svarede til den forurening, der var opsamlet fra jorden.

15 Myndighederne stævnede SPMR med betalingspåstand ved tribunal d'instance de Neuilly-sur-Seine. Denne ret erklærede imidlertid kravet for forældet.

16 Der blev iværksat appel ved cour d'appel de Versailles, som ved domme af 17. december 2002 og 23. marts 2004 ophævede den dom, der var blevet afsagt i første instans, idet den fandt, at myndighedernes krav kunne antages til realitetsbehandling, og at SPMR ikke kunne påberåbe sig force majeure, et begreb, som er kendetegnet ved, at der foreligger uforudseelige og uundgåelige omstændigheder, der er fremkaldt af årsager, som er udefra kommende i forhold til den godkendte oplagshaver.

17 SPMR indbragte disse domme for cour de cassation. Selskabet anfægtede bl.a., at appelretten havde fastslået, at det ikke kunne påberåbe sig, at der forelå »hændelige begivenheder« eller »force majeure« som omhandlet i artikel 158 C i code des douanes, og følgelig havde fastslået, at det var forpligtet til at betale afgifter af de olieprodukter, der var gået tabt, og selskabet påberåbte sig i denne henseende to anbringender til støtte for kassationsanken.

18 Dels gjorde SPMR gældende, at appelretten havde tilsidesat artikel 158 C i code des douanes ved at kræve, at tabet af olieprodukter skulle være en følge af uforudseelige omstændigheder, der var udefra kommende i forhold til selskabet, og ved at nægte at efterprøve, om lækagerne og bruddet på olieledningen, som havde medført dette tab,

kunne have været uundgåelige for selskabet. SPMR gjorde i modsætning hertil gældende, at uundgåelighed i sig selv er kendetegnende for »hændelige begivenheder« eller »force majeure« i denne bestemmelses forstand.

19 Dels gjorde SPMR gældende, at det tillige kunne opnå fritagelse som omhandlet i artikel 158 C af den grund, at tabet af olieprodukter, som blev transporteret gennem den defekte olieledning, var sket som en følge af disses — flydende — art. Den omstændighed, at myndighederne havde accepteret ikke at afgiftsbelægge den forurening, der var opsamlet fra jorden, indebar, henset til olieprodukternes flydende beskaffenhed, at den forurening, der ikke havde kunnet opsamles på grund af jordens egenskaber, heller ikke skulle være genstand for afgiftspålæggelse.

20 Efter at have bemærket, at code des douanes gennemfører direktiv 92/12 i fransk ret, og henvist til Domstolens praksis, hvorefter begrebet force majeure ikke har et ensartet indhold inden for de forskellige områder af fællesskabsretten, hvor det anvendes, idet begrebet skal fastlægges i den juridiske sammenhæng, hvor det får betydning, har cour de cassation besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal begrebet force majeure, der har medført tab, som er indtruffet under en suspensionsordning i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, i [...] direktiv 92/12 [...], fortolkes som uforudseelige, uundgåelige omstændigheder, der er fremkaldt af årsager, som er udefra kommende i forhold til en godkendt oplagshaver, som gør disse omstændigheder gældende til støtte for en anmodning om afgiftsfritagelse, eller er det tilstrækkeligt, at disse omstændigheder har været uundgåelige for den godkendte oplagshaver?

2) Kan tabet af en del af varer, som er lækket fra en olieledning, anses for at være en følge af varernes art, jf. artikel 14, stk. 1, i direktiv 92/12 [...], på grund af

deres flydende beskaffenhed og egenskaberne ved den jord, hvorpå de er spildt, der har vanskeliggjort deres opsamling og medført pålæggelse af afgift?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål om begrebet »force majeure« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, i direktiv 92/12

21 Det bemærkes, at Fællesskabets retsorden i princippet ikke tilsigter at fastsætte sine begreber ved at lade sig inspirere af en eller flere nationale retsordener, medmindre dette er udtrykkeligt præciseret (jf. dom af 14.1.1982, sag 64/81, Corman, Sml. s. 13, præmis 8, af 2.4.1998, sag C-296/95, EMU Tabac m.fl., Sml. I, s. 1605, præmis 30, og af 22.5.2003, sag C-103/01, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 5369, præmis 33). For så vidt som det i artikel 14, stk. 1, tredje punktum, i direktiv 92/12 er bestemt, at den enkelte medlemsstat fastsætter betingelserne for at indrømme den i bestemmelsens første punktum omhandlede afgiftsfritagelse, vedrører denne henvisning til national ret ikke indholdet eller rækkevidden af begrebet »force majeure« i nævnte første punktum.

22 Ifølge fjerde betragtning til direktiv 92/12 bør reglerne om afgiftens forfald således være identiske i alle medlemsstater for at sikre det indre markeds etablering og funktion. Eftersom indholdet af begrebet force majeure i givet fald vil kunne have indflydelse på fastlæggelsen af afgiftens forfald, har dette begreb nødvendigvis en selvstændig karakter, og det bør sikres, at det fortolkes ensartet i alle medlemsstaterne.

23 I henhold til fast retspraksis, fastlagt i forskellige sammenhænge, såsom vedrørende landbrugsforordningerne eller reglerne om søgsmålsfrister i artikel 45 i Domstolens statut, er begrebet force majeure ikke begrænset til absolut umulighed, men skal forstås som usædvanlige og uforudseelige omstændigheder, som den erhvervsdrivende ikke har nogen indflydelse på, og hvis følger han ikke har kunnet undgå, også selv om han har udvist den fornødne påpasselighed (jf. i denne retning dom af 15.12.1994, sag C-195/91 P, Bayer mod Kommissionen, Sml. I, s. 5619, præmis 31, og af 17.10.2002, sag C-208/01, Parras Medina, Sml. I, s. 8955, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).

24 Heraf følger, som Domstolen allerede har præciseret, at begrebet force majeure ud over et objektivt element, hvorefter der skal foreligge usædvanlige vanskeligheder, som den pågældende ikke har indflydelse på, også omfatter et subjektivt element, hvorefter vedkommende med henblik på at undgå konsekvenserne af de usædvanlige begivenheder skal træffe egnede foranstaltninger, idet det dog ikke kræves, at den pågældende træffer urimeligt belastende foranstaltninger (jf. i denne retning dommen i sagen Bayer mod Kommissionen, præmis 32, og kendelse af 18.1.2005, sag C-325/03 P, Zuazaga Meabe mod KHIM, Sml. I, s. 403, præmis 25).

25 Imidlertid har begrebet force majeure, ligeledes i henhold til fast retspraksis, ikke et ensartet indhold inden for de forskellige områder af fællesskabsretten, hvor det anvendes, idet begrebet skal fastlægges i den juridiske sammenhæng, hvor det får betydning (jf. dom af 13.10.1993, sag C-124/92, An Bord Bainne og Inter-Agra, Sml. I, s. 5061, præmis 10, og af 29.9.1998, sag C-263/97, First City Trading m.fl., Sml. I, s. 5537, præmis 41).

26 Følgelig skal det for så vidt angår begrebet »force majeure« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12, undersøges, om direktivets opbygning og formål tilsiger, at de kriterier for, at der foreligger force majeure, som følger af Domstolens praksis som omtalt i denne doms præmis 23, skal fortolkes og anvendes på en særlig måde.

27 I denne henseende følger det af første og fjerde betragtning til direktiv 92/12, at direktivet har til formål at sikre det indre markeds etablering og funktion for punktafgiftspligtige varer og med henblik herpå indfører en generel ordning, hvor reglerne om afgiftens forfald bør være identiske i alle medlemsstater.

28 I henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 92/12 er de varer, der er nævnt i direktivets artikel 3, stk. 1 — heriblandt mineralolier — punktafgiftspligtige ved fremstilling på Fællesskabets område eller ved indførsel til dette område. Mens den afgiftsudløsende omstændighed er fremstilling på nævnte område eller indførsel hertil af de pågældende varer, forfalder punktafgifterne i henhold til direktivets artikel 6, stk. 1, først ved overgangen til forbrug, eller hvis der konstateres en manko, som skal belægges med punktafgifter i overensstemmelse med direktivets artikel 14, stk. 3. Ved overgang til forbrug forstås i medfør af samme artikel 6, stk. 1, også ethvert tilfælde, herunder uretmæssigt, hvor en vare forlader en suspensionsordning.

29 I henhold til artikel 14, stk. 3, i direktiv 92/12 opkræves afgifterne, såfremt der er tale om en anden form for manko end det i samme artikels stk. 1 omhandlede tab, eller om et tab, for hvilket der ikke er indrømmet den i nævnte stk. 1 omhandlede fritagelse, efter de satser, der er gældende i den pågældende medlemsstat på det tidspunkt, hvor et tab, der er konstateret af de kompetente myndigheder, sker, eller i påkommende tilfælde på det tidspunkt, hvor mankoen konstateres, jf. dog artikel 20.

30 Det følger af en samlet læsning af de bestemmelser, der er nævnt i denne doms to foregående præmisser, at mineralolier er punktafgiftspligtige alene som følge af deres fremstilling på eller indførsel til Fællesskabets område, og at punktafgifterne i princippet også forfalder, såfremt der er tale om en manko eller et tab, for hvilket der

ikke er indrømmet fritagelse af de kompetente myndigheder. Fritagelsen i henhold til artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12 for tab som følge af force majeure udgør en undtagelse fra denne hovedregel, som derfor, som anført af generaladvokaten i punkt 43 i forslaget til afgørelse, skal være genstand for en streng fortolkning.

31 Den fortolkning af begrebet force majeure, som Domstolen har lagt til grund inden for andre fællesskabsretlige områder, som nævnt i denne doms præmis 23, skal således også finde anvendelse for så vidt angår artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12. En godkendt oplagshaver kan således kun gøre krav på fritagelse i henhold til denne bestemmelse, hvis han kan godtgøre, at der foreligger usædvanlige og uforudseelige omstændigheder, som han ikke har indflydelse på, og hvis følger han ikke har kunnet undgå, også selv om han har udvist den fornødne påpasselighed.

32 I denne henseende skal der som anført af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber imidlertid tages hensyn til, at anvendelsen af disse betingelser for så vidt angår artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12 ikke må føre til, at godkendte oplagshavere pålægges et absolut ansvar for tab af varer, som henhører under en suspensionsordning.

33 Særligt er betingelsen om, at den godkendte oplagshaver ikke har nogen indflydelse på omstændighederne ved et sådant tab, ikke begrænset til omstændigheder, som er udefra kommende i forhold til den godkendte oplagshaver i materiel eller fysisk forstand. Betingelsen skal snarere fortolkes således, at den omfatter omstændigheder, som objektivt set unddrager sig den godkendte oplagshavers kontrol, eller som ligger uden for hans ansvarssfære (jf. analogt vedrørende sidstnævnte aspekt dom af 5.2.1987, sag 145/85, Denkavit, Sml. s. 565, præmis 16).

34 Hvad angår omstændighederne i hovedsagen fremgår det af de sagsakter, som er fremlagt for Domstolen, at SPMR for de nationale retter har hævdet, at lækagerne og siden bruddet på den pågældende olieledning, som fremkaldte det tab, for hvilket selskabet gør krav på afgiftsfritagelse, kan tilskrives en form for spændingskorrosion, som var ukendt på tidspunktet for de faktiske omstændigheder og derfor ikke kunne opdages ved hjælp af noget teknisk apparatur, som var til rådighed på det pågældende tidspunkt.

35 Selv om den, der driver en installation, i princippet er ansvarlig for installationens tekniske mangler, kan det ikke udelukkes, at en korrosion som den, der er beskrevet i denne doms foregående præmis, kan anses for at udgøre »force majeure« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12, for så vidt som dens indtræden på ingen måde har kunnet forudses, henset til den teknologiske viden, der var til rådighed på det pågældende tidspunkt, og derfor er unddraget enhver mulighed for kontrol fra den godkendte oplagshavers side. Det påhviler de nationale retter at efterprøve, om disse betingelser er opfyldt i hovedsagen.

36 Hvad angår betingelsen om, at den godkendte oplagshaver skal have godtgjort at have udvist den fornødne påpasselighed, har SPMR og Kommissionen gjort gældende, at denne betingelse er opfyldt, når det er godtgjort, at den pågældende erhvervsdrivende har overholdt gældende tekniske forskrifter.

37 Selv om overholdelse af tekniske forskrifter vedrørende kvalitet, konstruktion, vedligeholdelse og drift af en olieledning kan anses for en nødvendig betingelse for, at det kan fastslås, at der foreligger en påpasselig adfærd, er dette ikke i sig selv afgørende. Tilstrækkelig påpasselighed forudsætter således ydermere en stadig aktiv adfærd med henblik på at identificere og vurdere potentielle risici samt evne til at træffe hensigtsmæssige og effektive foranstaltninger med henblik på at undgå, at sådanne risici indtræder.

38 Desuden udgør hverken den omstændighed, at oprettelse og drift af afgiftsoplag, såsom en olieledning i en situation som den i hovedsagen foreliggende, i medfør af artikel 12 i direktiv 92/12 er betinget af en bevilling fra medlemsstaternes kompetente myndigheder, eller den omstændighed, at en godkendt oplagshaver er undergivet de forpligtelser, der er opregnet i direktivets artikel 13, herunder pligten til at acceptere enhver kontrolforanstaltning, eller den omstændighed, at det kan udledes af direktivets artikel 15, stk. 3, andet afsnit, om muligheden for fritagelse for så vidt angår transport af mineralolier gennem rørledninger for pligten til at stille en sikkerhed, der dækker de risici, der er forbundet med forsendelse inden for Fællesskabet, at fællesskabslovgiver anser transport gennem rørledninger for at være sikker, relevante faktorer med henblik på at afgøre, om betingelserne for, at der foreligger force majeure, er opfyldt. Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 46 og 47 i forslaget til afgørelse, skal godkendelsen af den godkendte oplagshaver og de kontrolforanstaltninger, han i henhold til nævnte artikel 13 er undergivet, alene sikre, at den godkendte oplagshaver er i besiddelse af den pålidelighed, der kræves under suspensionsordningen, og den omstændighed, at opstillingen og driften af et afgiftsoplag godkendes af de kompetente myndigheder i en medlemsstat, gør ikke medlemsstaten medansvarlig for punktafgiften på de varer, der er gået tabt som følge af en teknisk mangel ved det godkendte transportmiddel.

39 Det kan endelig ikke hævdes, at punktafgiften ikke skal betales for så vidt angår de varer, der er gået tabt, med den begrundelse, at de aldrig er gået over til forbrug, således som krævet i artikel 6, stk. 1, i direktiv 92/12 som betingelse for afgiftens forfald. Som der er redegjort for i denne doms præmis 30, er mineralolier nemlig punktafgiftspligtige alene som følge af deres fremstilling på eller indførsel til Fællesskabets område, og punktafgifterne forfalder i princippet også, såfremt der er tale om en manko eller et tab, for hvilket der ikke er indrømmet fritagelse af de kompetente myndigheder. Heraf følger, at overgang til forbrug ikke er afgørende for punktafgiftspligtens indtræden.

40 På ovenstående baggrund skal det første spørgsmål besvares med, at begrebet »force majeure« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12, omfatter usædvanlige og uforudseelige omstændigheder, som den godkendte oplagshaver ikke har nogen indflydelse på, og hvis følger han

ikke har kunnet undgå, heller ikke selv om han har udvist den fornødne påpasselighed. Betingelsen om, at den godkendte oplagshaver ikke har nogen indflydelse på omstændighederne, er ikke begrænset til omstændigheder, som er udefra kommende i forhold til den godkendte oplagshaver i materiel eller fysisk forstand, men omfatter også omstændigheder, som objektivt set unddrager sig hans kontrol, eller som ligger uden for hans ansvarssfære.

Det andet spørgsmål om begrebet »tab, der [sker] som følge af varernes art« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, andet punktum, i direktiv 92/12

41 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om et tab vedrørende en del af nogle olieprodukter, der er lækket fra en olieledning, som skyldes disses flydende beskaffenhed og egenskaberne ved den jord, som de er løbet ud på, som har været til hinder for, at de kunne opsamles, kan betragtes som »tab, der [sker] som følge af varernes art« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, andet punktum, i direktiv 92/12.

42 Ifølge selve ordlyden af denne bestemmelse finder den kun anvendelse på tab, der sker som følge af varernes art i forbindelse med visse transaktioner, som er udtømmende opregnet, herunder transport. Mens begrebet tab, der sker som følge af varernes art, som den italienske regering har bemærket, kan indbefatte såkaldte »tekniske« tab, kan det ikke udvides til at omfatte uheldsbetingede tab.

43 Eftersom fritagelse for sådanne tab som følge af varernes art er forskellig fra fritagelsen i henhold til artikel 14, stk. 1, første punktum, i direktiv 92/12 for tab som følge af hændelige begivenheder eller force majeure, kan førstnævnte fritagelse ikke

fortolkes udvidende med henblik på at dække situationer, hvor betingelserne for at gøre krav på sidstnævnte fritagelse ikke er opfyldt.

44 Følgelig skal det andet spørgsmål besvares med, at et tab, som vedrører en del af nogle varer, der er lækket fra en olieledning, og skyldes varernes flydende beskaffenhed og egenskaberne ved den jord, som de er løbet ud på, som har været til hinder for, at de kunne opsamles, ikke kan betragtes som »tab, der [sker] som følge af varernes art« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, andet punktum, i direktiv 92/12.

Sagens omkostninger

45 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

1) Begrebet »force majeure« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, første punktum, i Rådets direktiv 92/12/EØF af 25. februar 1992 om den generelle ordning for punktafgiftspligtige varer, om oplægning og omsætning heraf samt om kontrol hermed, som ændret ved Rådets direktiv 94/74/EF af 22. december 1994, omfatter usædvanlige

og uforudseelige omstændigheder, som den godkendte oplagshaver ikke har nogen indflydelse på, og hvis følger han ikke har kunnet undgå, også selv om han har udvist den fornødne påpasselighed. Betingelsen om, at den godkendte oplagshaver ikke har nogen indflydelse på omstændighederne, er ikke begrænset til omstændigheder, som er udefra kommende i forhold til den godkendte oplagshaver i materiel eller fysisk forstand, men omfatter også omstændigheder, som objektivt set unddrager sig hans kontrol, eller som ligger uden for hans ansvarssfære.

2) **Et tab, som vedrører en del af nogle varer, der er lækket fra en olieledning, og skyldes varernes flydende beskaffenhed og egenskaberne ved den jord, som de er løbet ud på, som har været til hinder for, at de kunne opsamles, kan ikke betragtes som »tab, der [sker] som følge af varernes art« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 14, stk. 1, andet punktum, i direktiv 92/12, som ændret ved direktiv 94/74.**

Underskrifter